Hukuk Bölümü 2007/71 E. , 2007/153 K.

- IDARI PARA CEZASINA KARŞI YAPILAN ITIRAZ
  - KARA AVCILIĞI KANUNU (4915) Madde 2

"İçtihat Metni"

Davacı : Y.D.

Davalı : Tavas Orman işletme Müdürlüğü

O L A Y : Tavas Orman işletme Müdürlüğü'nün 14.9.2004 tarih ve 2089 sayılı işlemi ile, 4915 sayılı Kara Avcılığı Kanunu'nun 2,5,6 ve 14. maddelerine muhalefet edildiğinden bahisle aynı Kanun uyarınca davacı adına 1,542,00YTL idari para cezası verilmiştir.

Davacı söz konusu para cezası verilmesine ilişkin işlemin iptali ve bu cezaya bağlı olarak tazminat, PTT gideri ve faiz unsurlarından oluştuğu belirtilen 128,67YTL tutarındaki tahakkukun terkini istemiyle adli yargı yerinde itirazda bulunmuştur.

TAVAS SULH CEZA MAHKEMESİ ; 27.1.2005 gün ve E:2004/188 D. İş sayı ile, itiraz edenin Mahkemelerine verdiği dilekçe ile İsa Kabalay ve Kerim Tavlı ile birlikte alacağını almak için Horasanlı Köyüne gittiklerini, arabada korunmak amaçlı tüfeğinin bulunduğunu tüfeğin ruhsatı olmadığını, jandarmanın yolda avlanan şahısları yakaladığını, kendisine de tüfeğin ruhsatsız olması nedeni ile işlem yapacaklarını söylediklerini, bu sırada kendilerinin 20-25 metreuzaklıkta ölü tavşan bulduklarını, kendilerini av yapmadığı halde jandarma görevlilerinin avlandıklarını iddia ederek haklarında işlem yaptığını, ayrıca haksız olarak Tavas Orman Müdürlüğü tarafından ceza tertip edildiğini belirterek haksız cezanın iptaline karar verilmesine talep etmiş olduğu; Tavas Orman İşletme Müdürlüğünce itiraz eden hakkında düzenlenen tutanaklar ve eklerin getirtilmiş olduğu, incelenmesinde itiraz eden hakkında 4915 sayılı kara avcılığı hakkında kanun hükümlerine göre idari para cezası tanzim edildiği hususunun anlaşıldığı; 4915 sayılı yasanın 30/2 maddesi gereğince bu kanun hükümlerine göre verilecek idari para cezalarına karşı 7 gün içerisinde İdare mahkemesine itiraz edilebileceği hükmü nazara alınarak, itirazın incelenmesi için Mahkemelerinin görevli bulunmadığı gerekçesiyle görevsizlik kararı vermiş; bu karar, itiraz edilmeyerek kesinleşmiştir.

Davacı, bu kez, aynı istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

DENİZLİ İDARE MAHKEMESİ(TEK HAKİM) ; 30.6.2006 gün ve E:2006/1287, K:2006/1232 sayı ile davanın; davacının 4915 sayılı Yasa uyarınca 1.542,00.-YTL para cezası ile cezalandırılmasına ilişkin 14.9.2004 tarih ve 2091 sayılı ceza kararı ile bu cezaya bağlı olarak tazminat, PTT gideri ve faiz unsurlarından oluştuğu belirtilen 128,67.-YTL tutarındaki tahakkukun iptali istemiyle açıldığı; 31.3.2005 günlü ve 25772 mükerrer sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak, 5328 sayılı Kanunun geçici 1. maddesinin (k) bendi uyarınca 1.6.2005 tarihinde yürürlüğe giren 5326 sayılı Kabahatler Kanununun 2. maddesinde; kabahat deyiminden, Kanunun karşılığında idari yaptırım uygulanmasını öngördüğü haksızlığın anlaşılacağı, 3. maddesinde; Kanunun genel hükümlerinin diğer kanunlardaki kabahatler hakkında da uygulanacağı, 16. maddesinde; kabahatler karşılığında uygulanacak olan idari yaptırımların, idari para cezası ve idari tedbirlerden ibaret olduğu, 22. maddesinin birinci bendinde; kabahat dolayısıyla idari yaptırım kararı vermeye ilgili kanunda açıkça gösterilen idari kurul, makam veya kamu görevlilerinin yetkili olduğunun belirtildiği; aynı Kanunun "Başvuru yolu" başlıklı 27. maddesinde de; idari para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idari yaptırım kararına karşı kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç onbeş gün içinde sulh ceza mahkemesine başvurulabileceğinin hükme bağlandığı; anılan Kanunun Geçici 2. maddesinde ise; kanun hükümlerinin yürürlüğe girdiği tarih itibariyle idare mahkemelerinde dava açılarak iptali istenen idari yaptırım kararları hakkında uygulanmayacağı belirtilmek suretiyle 5326 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği 01.06.2005 tarihinden sonra idari para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine dair idari yaptırım kararlarına karşı açılacak davaların görüm ve çözüm görevinin yasa koyucu tarafından Sulh Ceza Mahkemesine verildiği sonucuna ulaşıldığı; olayda; 4915 sayılı Yasa uyarınca verilen idari para cezasına ilişkin idari yaptırım kararına ve buna bağlı tahakkuka karşı açılan iş bu davada, 5326 sayılı Kanun hükümlerinin yürürlüğe girdiği 1.6.2005 tarihinden itibaren Mahkemeleri görevsiz olduğundan ve bakılmakta olan davanın da bu tarihten sonra açılması nedeniyle, uyuşmazlığın görüm ve çözümünde Sulh Ceza Mahkemesinin görevli bulunduğu gerekçesiyle görevsizlik kararı vermiş; bu karar, itiraz edilmeyerek kesinleşmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE :

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Ahmet AKYALÇIN'ın Başkanlığında, Üyeler: Mahmut BİLGEN, Erdoğan BUYURGAN, Habibe ÜNAL, O. Cem ERBÜK, Serdar AKSOY ve Muhittin KARATOPRAK'ın katılımlarıyla yapılan 1.10.2007 günlü toplantısında;

I-İLK İNCELEME : Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, davalı İdare vekilinin anılan Yasanın 10. maddesinde öngörülen yönteme uygun olarak yaptığı görev itirazının reddedilmesi ve 12. maddede belirtilen süre içinde başvuruda bulunması üzerine, Danıştay Başsavcısı'nca 10. maddede öngörülen biçimde olumlu görev uyuşmazlığı çıkarıldığı anlaşılmaktadır. Usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oybirliği ile karar verildi.

Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre; Uyuşmazlık Mahkemesi Genel Kurulunun 11.7.1988 günlü, E:1988/1, K:1988/1 sayılı İlke Kararında, "2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanunun bütünüyle incelenip değerlendirilmesinden, bu Kanunun uygulanması yönünden 2 nci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan, 'ceza uyuşmazlıkları' ibaresinden, savcının ya da şahsi davacının talebi ile başlayan yargılaması sonunda sanığın mahkumiyetine ya da beraatine hükmedilebilecek davalarda, askeri ve adli ceza mahkemeleri arasında çıkan görev ve hüküm uyuşmazlıklarının anlaşılması, bunun dışında kalan tüm görev uyuşmazlıklarının 'hukuk uyuşmazlığı' sayılması gerektiği sonucuna varılmaktadır. Uygulanması idari organlara bırakılan cezalar, adli nitelikte olmadığından, bunlar hakkında yapılan itirazlar ya da açılan davalar 'ceza davası' olarak nitelendirilemezler. İdari niteliklerinden dolayı bu davalara ilişkin görev ve hüküm uyuşmazlıklarının Uyuşmazlık Mahkemesinin Hukuk Bölümünde incelenip çözümlenmesi gerektiği…"açıkça belirtilmiştir. Bu durum göz önüne alındığında, olay bölümünde yazılı başvuru konusu para cezasına ilişkin görev uyuşmazlığının Hukuk Bölümünde incelenmesi gerektiği kuşkusuzdur.

Adli ve idari yargı yerleri arasında 2247 sayılı Yasa'nın 14. maddesinde öngörülen biçimde olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu, idari yargı dosyasının 15. maddede belirtilen yönteme uygun olarak davacının istemi üzerine son görevsizlik kararını veren mahkemece, adli yargı dosyasının Başkanlık yazısı üzerine Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderildiği; olay kısmında belirtildiği üzere, her ne kadar dava, idari para cezası ve bu cezaya bağlı olarak tazminat, PTT gideri ve faiz unsurlarından oluştuğu belirtilen

tutarın terkini istemiyle açılmış ise de, her iki yargı yerince idari para cezası yönünden görevsizlik kararı verilmesi nedeniyle, idari para cezası yönünden tarafları, konusu ve sebebi aynı olan bir görevsizlik kararı bulunmakta olup, idari para cezası yönünden adli ve idari yargı yerleri arasında doğan görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oybirliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ : Raportör-Hakim Taşkın ÇELİK'in, davanın çözümünde idari yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Ayla SONGÖR ile Danıştay Savcısı Gülen AYDINOĞLU'nun, davada idari yargının görevli olduğu yolundaki yazılı ve sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, 4915 sayılı Kanun'un 2, 5, 6 ve 14. maddelerinin ihlali nedeniyle verilen idari para cezasının kaldırılması istemiyle açılmıştır.

1.7.2003 tarih ve 4915 sayılı Kara Avcılığı Kanunu'nun "Amaç ve kapsam" başlıklı 1. maddesinde, "Bu Kanunun amacı; sürdürülebilir av ve yaban hayatı yönetimi için av ve yaban hayvanlarının doğal yaşam ortamları ile birlikte korunmalarını, geliştirilmelerini, avlanmalarının kontrol altına alınmasını, avcılığın düzenlenmesini, av kaynaklarının millî ekonomi açısından faydalı olacak şekilde değerlendirilmesini ve ilgili kamu ve özel hukuk tüzel kişileri ile işbirliğini sağlamaktır.

Bu Kanun av ve yaban hayvanlarını ve yaşama ortamlarını, bunların korunmasını ve geliştirilmesini, av ve yaban hayatı yönetimini, avlakların kurulması, işletilmesi ve işlettirilmesini, avcılığın, av turizminin, yaban hayvanlarının üretiminin, ticaretinin düzenlenmesini, toplumun bilinçlendirilmesini, avcıların eğitimini, av ve yaban hayatına ilişkin suçlar, suçların takibi ve cezaları kapsar" denilmiş; 30. maddesinin ikinci fıkrasında ise, verilen para cezalarının, 11.2.1959 tarihli ve 7201 sayılı Tebligat Kanunu hükümlerine göre sahiplerine tebliğ edileceği, bu cezalara karşı, tebellüğ tarihinden itibaren yedi gün içinde, idare mahkemesine itiraz edilebileceği, itirazın idarece verilen cezanın yerine getirilmesini durdurmayacağı, bu konuda idare mahkemelerince verilen kararların kesin olduğu belirtilmiştir.

4915 sayılı Yasa'nın 30. maddesinde yer alan düzenleme karşısında, para cezalarına karşı yapılacak itirazların görüm ve çözümünde idari yargı yerlerinin görevli olacağının kabulü gerekir.

1.6.2005 tarihinde 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun yürürlüğe girmesi üzerine Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nce, sözü edilen Kanunun diğer kanunlarda düzenlenen idari yaptırımlar ile bunlara karşı yapılacak itirazlara ilişkin görev hükümleri üzerindeki etkisinin incelenmesi sonucunda: diğer kanunlarda düzenlenen idari yaptırımın, dayanağı olan yasanın amacı dikkate alınarak; Kabahatler Kanunu'nun 1., 2., 16. ve 19. maddelerinde belirtilen koşulları taşıması, 27. maddenin (1) numaralı bendinde belirtilen idari yaptırımlardan olması halinde, idari para cezaları ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin olanlarına karşı 1.6.2005 tarihinden sonra yapılacak itirazlarda sulh ceza mahkemelerinin genel görevli kılındığına ve bu nedenle doğan görev uyuşmazlıklarında adli yargı yerinin görevli bulunduğuna karar verilmiştir.

Daha sonra, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun "Genel kanun niteliği" başlıklı 3. maddesi, Anayasa Mahkemesi'nin 1.3.2006 gün ve E:2005/108, K:2006/35 sayılı kararıyla iptal edilmiş ve gerekçeli kararı 22.7.2006 gün ve 26236 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmış ve iptal hükmünün, kararın Resmi Gazetede yayımlanmasından başlayarak altı ay sonra yürürlüğe girmesine karar verilmiş; yasama organı tarafından iptal hükmü doğrultusunda yasal düzenleme yapılmaması sürecinde, anılan madde hükmünün yürürlükte bulunduğu düşüncesiyle, aynı doğrultuda karar verilmeye devam edilmiş; yasama organı tarafından, Anayasa Mahkemesi'nce verilen altı aylık süre içinde iptal hükmü doğrultusunda yasal düzenleme yapılması halinde ise, işaret edilen yargı yerinin yeni düzenlemenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren görevli olacağı belirtilmiştir.

Son olarak, 30.3.2005 tarihli ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 3. maddesini değiştiren 6.12.2006 günlü, 5560 sayılı Yasa'nın 31. maddesinde " (1) Bu Kanunun;

a) İdari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde,

b) Diğer genel hükümleri, idari para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında,

uygulanır" denilmiştir.

19.12.2006 tarihinde yürürlüğe giren bu düzenlemeye göre, Kabahatler Kanunu'nun, idarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı; diğer kanunlarda görevli mahkemenin gösterilmesi durumunda ise uygulanmayacağı anlaşılmaktadır.

Görev kuralları kamu düzenine ilişkin olduğundan, görev konusunda taraflar için bir müktesep hak doğmayacağı; bu nedenle, yeni bir yasayla kabul edilen görev kurallarının, geçmişe de etkili olacağı, bilinen bir genel hukuk ilkesidir.

Davanın açıldığı andaki kurallara göre görevli olan mahkeme, yeni bir yasa ile görevsiz hale gelmiş ise, (davanın açıldığı anda görevli olan ve fakat yeni yasaya göre görevsiz hale gelen) mahkemenin görevsizlik kararı vermesi gerekeceği; ancak, yeni yasadaki görev kuralının, değişikliğin yürürlüğe girmesinden sonra açılacak davalarda uygulanacağına dair intikal hükümlerinin varlığı halinde, mahkemece görevsizlik kararı verilemeyeceği açıktır.

Diğer taraftan, dava görevsiz mahkemede açılmış, bu sırada yapılan bir kanun değişikliği ile görevsiz mahkeme o dava için görevli hale gelmiş ise, mahkeme, artık görevsizlik kararı veremeyip (yeni kanuna göre görevli hale geldiği için) davaya bakmaya devam etmesi gerekir.

İncelenen uyuşmazlıkta, idari para cezasına ilişkin görevli mahkemeyi belirleyen yasa kuralı değiştirilmiş ve yeni düzenleme 19.12.2006 tarihi itibariyle yürürlüğe girmiş olduğuna göre, görev kuralının geçmişe etkili olacağı yolundaki genel hukuk ilkesi karşısında, 4915 sayılı Yasa'ya göre verilen idari para cezasına karşı yapılan itirazın görüm ve çözümünde idari yargı yerinin görevli olduğu kuşkusuzdur.

Açıklanan nedenlerle, idare mahkemesinin görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

SONUÇ : Davanın çözümünde İDARİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Denizli İdare Mahkemesi'nce verilen 30.6.2006 gün ve E:2006/1287, K:2006/1232 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 1.10.2007 gününde OYBİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.